

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Кафедра соціальної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СПЕЦПРАКТИКУМ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

перший рівень

(назва рівня вищої освіти)

галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр та назва галузі знань)

спеціальність _____ 6.053 Психологія

(код і назва спеціальності)

кваліфікація _____ бакалавр з психології

Робоча програма ПСИХОЛОГІЧНИЙ СПЕЦПРАКТИКУМ

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Харківська державна академія культури

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальної психології

Протокол від. “27” серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри соціальної психології

_____
(підпис) (Большакова А.М.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

. “27” серпня 2016 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)	Обов'язкова
	<u>6.053 Психологія</u> (шифр і назва)	
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): <u>6.053 Психологія</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 150		8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 10	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції
		_____ год.
		Практичні
		52 год.
		Семнарські
		_____ год.
		Самостійна робота
98 год.		
Індивідуальні завдання:	_____ год.	
	Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 52/98

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Психологічний спецпрактикум» – навчальна дисципліна, яка в контексті сучасних досягнень психологічної науки посилює теоретичну та практичну професійну підготовку бакалаврів з психології.

Мета: ознайомити студентів з технологією психологічного дослідження, сформувати у них уміння та навички практичного використання сучасних методів загальної психології, встановлення психологічного діагнозу та визначення проблем, які ускладнюють розвиток особистості.

Завдання:

- ознайомити студентів із системою тестів і психодіагностичних методик, які найбільше широко застосовуються у практичній діяльності соціального педагога і дозволяють вирішувати проблеми психологічного консультування, психокорекції, професійного добору, проведення експертизи тощо.

- навчити студентів техніці застосування тестів і психодіагностичних методик,

- сформувати навички й уміння інтерпретувати отримані з їх допомогою результати, сформувати навик проведення психодіагностичного обстеження та створення психологічного діагнозу.

- ознайомити студентів з основними напрямками сучасної психодіагностики як однієї з основних форм діяльності практичного психолога та фахівців суміжних спеціальностей, з одного боку, і самостійною психологічною дисципліною, з іншого боку.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<ul style="list-style-type: none"> • володіння культурою мислення, аналізом, синтезом, узагальненням та систематизацією фактів і теоретичних положень; • володіння навичками аналізу своєї діяльності та застосування методів когнітивної та емоційної регуляції власної діяльності, фізичного та психічного стану; • вільного володіння інформаційними технологіями для виконання завдань професійної діяльності; • підготовки та здійснення стандартних процедур надання 	<ul style="list-style-type: none"> • здатність продемонструвати базовий рівень знання та розуміння основних законів психічної діяльності людини, що визначаються у загальній, віковій, соціальній, юридичній, політичній, клінічній психології, етнопсихології; • здатність враховувати вікові, гендерні, соціально-економічні, релігійні, культурні та інші відмінності при вирішенні завдань у професійній та соціальній діяльності; • здатність обирати, використовувати, модифікувати та адаптувати існуючі і створювати нові

<p>психологічної допомоги індивіду, групі, організації з використанням сучасних, науково обґрунтованих методів та технологій;</p> <ul style="list-style-type: none"> • проведення роботи з кадровим складом різного типу організацій з метою відбору кадрів, управління їх мотивацією та створення соціально-психологічного клімату, що сприяє оптимізації процесу досягнення цілей організації; 	<p>методики науково-дослідної та психодіагностичної діяльності з використанням методів математичної статистики та інформаційних технологій;</p> <ul style="list-style-type: none"> • здійснювати постановку прикладних завдань щодо застосування психологічних методів та технологій з метою впровадження результатів науково-практичних доробок щодо забезпечення психічного благополуччя та повноцінного функціонування людини • здійснювати діагностику та експертизу психологічних властивостей і станів, особливостей розвитку різних сфер особистості та особливостей груп.
---	---

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- об'єкт, предмет, структуру дисципліни;
- теоретичні основи психологічного діагностування;
- завдання і методи сучасної психодіагностики;
- систему сучасних психодіагностичних методів і тестів, що обстежують пізнавальну, емоційно-вольову сферу людини, різні індивідуальні особливості тощо.

вміти:

- проводити психодіагностичне обстеження;
- підбирати адекватний психодіагностичному завданню психодіагностичний інструментарій;
- робити правильний та обґрунтований психодіагностичний висновок (психологічний діагноз) на основі отриманих даних.
- здобувати навички суспільної діяльності

Мати **навички** використання найбільш поширених психодіагностичних методик, ведення протоколів обстеження та формулювання висновків за результатами психодіагностичного обстеження.

3. Програма навчальної дисципліни Змістовий модуль 1.

Характеристика методів психодіагностичного дослідження в різних галузях психології

Тема 1. Спостереження як метод психологічних досліджень у різних психологічних галузях

Тема 2. Експеримент як основний метод психологічних досліджень

Тема 3. Метод тестування в різних галузях психологічних знань

Тема 4. Інтерв'ю як метод психодіагностичного дослідження

Тема 5. Специфіка використання методу анкетування у різних галузях психології

Тема 6. Метод експертного оцінювання в різних галузях психологічної науки

Тема 7. Метод контент-аналізу у психологічних дослідженнях

Змістовий модуль 2.

Особливості використання методів дослідження психічних явищ у різних галузях психології

Тема 8. Можливості використання психодіагностичних методів у курсі експериментальної психології

Тема 9. Використання методів психодіагностики в соціальній психології

Тема 10. Експериментально-психологічні методи дослідження у віковій психології

Тема 11. Особливості діагностики у педагогічній психології

Тема 12. Емпіричні дослідження у диференціальній психології

Тема 13. Особливості дослідження у військовій психології

Тема 14. Особливості психодіагностичного дослідження в економічній психології

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. <u>Характеристика методів психодіагностичного дослідження в різних галузях психології</u>						
<i>Тема 1.</i> Спостереження як метод психологічних	10		4			6

досліджень у різних психологічних галузях						
Тема 2. Експеримент як основний метод психологічних досліджень	10		4			6
Тема 3. Метод тестування в різних галузях психологічних знань	10		4			6
Тема 4. Інтерв'ю як метод психодіагностичного дослідження	10		4			6
Тема 5. Специфіка використання методу анкетування у різних галузях психології	10		4			6
Тема 6. Метод експертного оцінювання в різних галузях психологічної науки	10		4			6
Тема 7. Метод контент-аналізу у психологічних дослідженнях	10		4			6
Разом за змістовим модулем 1	70		28			42
<u>Змістовий модуль 2. Особливості використання методів дослідження психічних явищ у різних галузях психології</u>						
Тема 8. Можливості використання психодіагностичних методів у курсі експериментальної психології	12		4			8
Тема 9. Використання методів психодіагностики в соціальній психології	12		4			8
Тема 10. Експериментально-психологічні методи дослідження у віковій психології	12		4			8
Тема 11. Особливості діагностики у педагогічній психології	12		4			8

Тема 12. Емпіричні дослідження у диференціальній психології	12		4			8
Тема 13. Особливості дослідження у військовій психології	10		2			8
Тема 14. Особливості психодіагностичного дослідження в економічній психології	10		2			8
Разом за змістовим модулем 2	80		24			56
Усього годин	150		52			98

5. Теми семінарських занять

Не передбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Спостереження як метод психологічних досліджень у різних психологічних галузях	4
2	Тема 2. Експеримент як основний метод психологічних досліджень	4
3	Тема 3. Метод тестування в різних галузях психологічних знань	4
4	Тема 4. Інтерв'ю як метод психодіагностичного дослідження	4
5	Тема 5. Специфіка використання методу анкетування у різних галузях психології	4
6	Тема 6. Метод експертного оцінювання в різних галузях психологічної науки	4
7	Тема 7. Метод контент-аналізу у психологічних дослідженнях	4
8	Тема 8. Можливості використання психодіагностичних методів у курсі експериментальної психології	4
9	Тема 9. Використання методів психодіагностики в соціальній психології	4
10	Тема 10. Експериментально-психологічні методи дослідження у віковій психології	4
11	Тема 11. Особливості діагностики у педагогічній психології	4

12	Тема 12. Емпіричні дослідження у диференціальній психології	4
13	Тема 13. Особливості дослідження у військовій психології	2
14	Тема 14. Особливості психодіагностичного дослідження в економічній психології	2
	Разом	52

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	Тема 1. Спостереження як метод психологічних досліджень у різних психологічних галузях	6
2	Тема 2. Експеримент як основний метод психологічних досліджень	6
3	Тема 3. Метод тестування в різних галузях психологічних знань	6
4	Тема 4. Інтерв'ю як метод психодіагностичного дослідження	6
5	Тема 5. Специфіка використання методу анкетування у різних галузях психології	6
6	Тема 6. Метод експертного оцінювання в різних галузях психологічної науки	6
7	Тема 7. Метод контент-аналізу у психологічних дослідженнях	6
8	Тема 8. Можливості використання психодіагностичних методів у курсі експериментальної психології	8
9	Тема 9. Використання методів психодіагностики в соціальній психології	8
10	Тема 10. Експериментально-психологічні методи дослідження у віковій психології	8
11	Тема 11. Особливості діагностики у педагогічній психології	8
12	Тема 12. Емпіричні дослідження у	8

	диференціальній психології	
13	Тема 13. Особливості дослідження у військовій психології	8
14	Тема 14. Особливості психодіагностичного дослідження в економічній психології	8
	Разом	98

9. Індивідуальні завдання

1. Спостереження як метод психологічних досліджень у різних психологічних галузях.
2. Класифікації методу спостереження.
3. Типові помилки у психологічному спостереженні в різних галузях психології.
4. Послідовність дій при спостереженні типів поведінки студентів під час спілкування (за схемою спостереження А. Залужного).
5. Характеристика експерименту як основного методу психологічних досліджень.
6. Види експерименту та їх характеристика.
7. Причини викривлення експериментальних даних.
8. Специфіка проведення квазіекспериментального дослідження в різних галузях психологічних знань.
9. Аналіз впливу експериментальної ситуації на поведінку досліджуваних (на матеріалі дослідження сприйняття студентами нового матеріалу).
10. Відмінність методу тестування від експерименту.
11. Інтерв'ю як метод психодіагностичного дослідження.
12. Особливості організації інтерв'ю в різних галузях психології.
13. Психодіагностика як наука та галузь практичної діяльності психолога
14. Етика психодіагностичної діяльності.
15. Нормативні вимоги до посібника із застосування тесту
16. Професійно-кваліфікаційні вимоги до розробників та користувачів психодіагностичних методик
17. Загальна класифікація та характеристика методів психодіагностики
18. Психометричні характеристики психодіагностичних методик
19. Процедура психодіагностичного обстеження
20. Психологічний діагноз як результат психодіагностичного обстеження
21. Методики діагностики особливостей уваги
22. Методики діагностики мнемічної діяльності
23. Методики діагностики мислення
24. Методики діагностики інтелекту та когнітивних стилів
25. Особистісні тести-опитувальники
26. Проективні психодіагностичні методики
27. Методики діагностики міжособистісних відносин

10. Методи навчання

Методи навчання, що використовуються у процесі лекційних занять:

- лекція з елементами пояснення;
- лекція-бесіда;
- лекція-дискусія;
- ілюстрація наочних матеріалів;
- пояснення.

Методи навчання, що використовуються під час практичних занять:

- виконання вправ та завдань;
- робота з текстом підручника (конспектування, анотування, реферування, цитування тощо);
- самостійна робота.

11. Методи контролю

Підсумковий контроль. Для контролю засвоєння дисципліни навчальним планом передбачений залік. Проведення підсумкової атестації і отримання на ній позитивної оцінки включає: а) оцінку проміжної атестації (результати модуля), б) оцінку відвідуваності занять і активність в аудиторії; а також в) оцінку виконання усіх завдань самостійної роботи.

Поточний контроль. Для поточного контролю використовуються результати практичних занять.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4-7	T8	T9-10	T11	T12-14	100
10	10	15	15	10	15	10	15	

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

№ з/п	Найменування методичних матеріалів	Рік вида ння	Наявність в бібл. примірн.	Ел. варіан т	Код
1	2	3	5	6	7
1. ТЕКСТИ ТА КОНСПЕКТИ ЛЕКЦІЙ					
1	Основи психодіагностики : Опорний конспект лекцій до курсу до курсу для студ. 2 курсу напряму «Соціальна педагогіка» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / Харк. держ. акад. культури; Уклад.: А.М. Большакова. – Х., 2012. – 57 с.	2012	50	+	
2. СЛОВНИКИ, ДОВІДНИКИ					
1	Большой психологический словарь / Под ред. Б.Г. Мещерякова, В.П. Зинченко.- СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2003.- 672 с.	2003	2	-	
2	Дьяченко М.И.. Психологический словарь-справочник / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович.- Минск: Харвест, 2001.- 576 с.	2001	1	-	
3	Психологический словарь / Под ред. В. П. Зинченко, Б. Г. Мещерякова.- М.: Педагогика-Пресс, 1999.- 439 с.	1999	1		
4	Ребер Артур. Большой толковый психологический словарь. В 2-х т. / Артур Ребер ; The Penguin.- М.: АСТ, 2001.	2001	1		
5	Словарь практического психолога / Сост. С.Ю. Головин.- Минск: Харвест, 2003.- 800 с.	2003	1		

14. Рекомендована література

Базова

1. Анастаси А. Психологическое тестирование : Пер. с англ.: Кн. 1./ А. Анастаси. – М.: Педагогика, 1982. – 318 с.
1. Бурлачук Л.Ф. Введение в проективную психологию / Л.Ф. Бурлачук. – К.: Ника – центр, 1997. – 128 с.
2. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика личности / Л.Ф. Бурлачук. – К.: Здоров'я, 1989. – 168 с.
3. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика / Л.Ф. Бурлачук. – СПб.: Питер, 2001. – 245 с.
4. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф. Бурлачук, С.М. Морозов. – СПб.: Питер, 1999. – 528 с.
5. Кулагин Б.В. Основы профессиональной психодиагностики. – Л.: Медицина, 1984. – 216 с.
6. Общая психодиагностика / Под ред. А.А. Бодалева, В.В. Столина. – М.: Изд-во МГУ, 1987. – 303 с.
7. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии / Под общей ред. А.А. Крылова, С.А. Маничева. – СПб.: Питер, 2000. – 560 с.
8. Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Учебное пособие. – Самара : БАХРАХ, 1998. – 672 с.
9. Этические стандарты психолога // Вопросы психологии. – 1990. – № 5. – С. 158 – 161.

Допоміжна

1. Большакова А.Н. Методологические основы психодиагностики : Конспект лекций А.Н. Большакова. – Харьков: ХГАК, 2001. – 86 с.
2. Регуш Л.А. Практикум по наблюдению и наблюдательности. – СПб.: Питер, 2001. – 174 с.
3. Собчик Л.Н. Метод портретных выборов. – СПб.: Речь, 2002. – 183 с.
4. Собчик Л.Н. Моивационный тест Хекхаузена. – СПб.: Речь, 2002. – 16 с.
5. Собчик Л.Н. Стандартизированный многофакторный метод исследования личности СМЛЛ. – СПб.: Речь, 2000. – 219 с.
6. Анастаси А. Психологическое тестирование: Пер. с англ.: Кн. 2. – М.: Педагогика, 1982. – 295 с.
7. Архангельский С.И. Вопросы измерения, анализа и оценки результатов в практике педагогического исследования. – М.: Знание, 1975. – 43 с.
8. Атлас для экспериментального исследования отклонений в психической деятельности человека / Под ред. И.А. Полищука. – Киев: Здоров'я, 1980. – 123 с.
9. Березин Ф.Б., Мирошников М.П., Рожанец Р.В. Методика многостороннего исследования личности в клинической медицине и психогигиене. – М.: Медицина, 1976. – 176 с.
10. Блейхер В.М., Крук И.В. Патопсихологическая диагностика. – Киев: Здоров'я, 1986. – 280 с.
11. Бурлачук Л.Ф. Исследование личности в клинической психологии. – Киев: Вища школа, 1979. – 175 с.

12. Вассерман Л.И. Психологическая диагностика и новые информационные технологии. – СПб.: ООО «СЛП», 1997. – 203 с.
13. Гайда В.К. Практикум по экспериментальной и прикладной психологии. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1990. – 272 с.
14. Гильбух Ю.З. Психодиагностика в школе. – М.: Знание, 1989. – 79 с.
15. Гуревич К.М. Что такое психодиагностика. – М.: Знание, 1985. – 80 с.
16. Елисеев О.П. Практикум по психологии личности. – СПб: М., 2000. – 554 с.
17. Леонтьев Д.А., Рассказова Е.И. Тест жизнестойкости. – М.: Смысл, 2006. – 63 с.
18. Немов Р.С. Психология: В 3 кн. Кн. 3: Психодиагностика. Введение в научное психологическое исследование с элементами математической статистики. – М.: ВЛАДОС, 1998. – 632 с.
19. Практикум по общей психологии / Под ред. А.И. Щербакова. – М.: Просвещение, 1990. – 285 с.
20. Психодиагностика: теория и практика: Пер. с нем. / Под ред. Н.Ф. Талызиной. – М.: Прогресс, 1986. – 207 с.
21. Регуш Л.А. Практикум по наблюдению и наблюдательности / Л.А. Регуш. – СПб.: Питер, 2001. – 174 с.
22. Рубинштейн С.Я. Экспериментальные методики патопсихологии. – М.: Апрель Пресс, 1999. – 414 с.
23. Рукавишников А.А., Соколова М.В. Нормы профессиональной этики для разработчиков и пользователей психодиагностических методик. Стандартные требования к психологическим тестам. – Ярославль: Дебют, 1991.
24. Соколова Е.Т. Проективные методы исследования личности. – М.: Изд-во МГУ, 1976 с.
25. Шванцара Й. Диагностика психического развития. – Прага: Мед. изд-во Авиценнум, 1978. – 388 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Научная электронная библиотека <http://elibrary.ru/defaultx.asp>
2. Наукова періодика України <http://www.nbuv.gov.ua/portal/>
3. Экзистенциальная и гуманистическая психология (информационный сайт) <http://hpsy.ru/>
4. Библиотека Института психотерапии и клинической психологии <http://www.psyinst.ru/library.php>
5. Полнотекстовая база данных изданий по психологии и педагогике http://psyjournals.ru/journal_catalog/index.shtml
6. Психологи: журнал Высшей школы экономики <http://psy-journal.hse.rufull/>
7. Московский психологический журнал <http://magazine.mospsy.ru/>
8. Онлайн библиотека по психологии и саморазвитию. http://www.koob.ru/practic_psychology/
9. Электронные психологические словари по психологии. (<http://azps.ru/handbook/>; <http://psi.webzone.ru/>)